

Izhaja vsaki dan

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.
Posamične številke se prodajajo po 3 avš (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, Št. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
Cene oglašev se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke 3 1/4 mm): za trgovinske in obrtne oglase po 20 stot.; za cemeritnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst K 20, vsaka nadaljina vrsta K 2. Mali oglasi po 3 st. beseda, najmanj pa po 40 stot. — Oglase sprejema inšerlatni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vrstijo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilniški račun št. 841.652.

TELEFON šte. 1187.

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

POLITIČNO DRUŠTVO „EDINOST“

sklicuje

za nedeljo 23. t. m. ob 10. uri predp.

v veliko dvorano „Narodnega doma“

javen shod

z nastopnim dnevnim redom:

- 1.) Volilna reforma in Koroška;
- 2.) sprememba volilnih okrajev in dvetretjinska večina.

ROJAKI! Kdor čuti z našimi brati na Koroškem, katerim se pripravljajo po nameravani volilni reformi politična smrt; in kdor želi, da ta od vseh željno pričakovana volilna reforma ne bo v nepopravljivo škodo za Slovanstvo v Avstriji, kdor je za zares splošno, enako in pravično volilno pravico: ne sme zamuditi tega shoda in naj stori svojo dolžnost, da pridruži svoj glas občenemu in energičnemu protestu proti nameravanim krivicam, oziroma pomanjkljivostim načrta volilne reforme.

ODBOR.

Dobre misli in stara zmota.

II.

V prvem članku pod tem naslovom (glej izdanje „Edinosti“ od 2. septembra 1906.) posvečenem izvajanjem socialističnega glasila „Lavoratore“, smo pritrjali pametni misli tega lista, da le uvedenje popolne nacionalne avtonomije more dovesti do pomirjenja med narodnostmi v Avstriji. Pritrjali smo tudi zelo pametni in resnični misli, da spor med Italijani in Slovani ne more priti do ugodne rešitve, dokler bo kdo tretji posezal vmes. Spor med Italijani in Slovani morejo povoljno rešiti edino le — Italijani in Slovani med seboj. Pritrjali smo mnenju socialističnega glasila, da je nacionalna avtonomija edina pot do miru zato, ker mir med narodi je možen le tedaj, ako je odtegnena vsaka možnost in prilika, da bi en narod tlačil drugega, oziroma, da bi mu kratil garancije za obstanek in sredstva za razvoj in napredek! To razmerje bo doseženo, čim bo sleherni narod mogel po svoji potrebi in po svoji volji urejati izlasti svoje kulturno življenje, ko bi sam imel — svoje solstva v rokah.

Veljavnost je tudi karakteristika, ki jo je podal „Il Lavoratore“ o sedanjih kontroverzah v italijanskih novinah oziroma na vprašanje, kako naj bi avstrijski Italijani uredili za prihodnost svoje razmerje do družik narodnosti. Noč in dan in na vseh koncih in krajih ugibljejo le o tem: s kom naj bi se vezali in proti komu?! Na strani pa sčetajo vprašanje: kako bi se pomirili s tem in onim?! Posebno pri njih, ki ventilizirajo vprašanje zblizanja se Slovani je videti, kako jih ne vodi želja po miru z nami, ampak le egoizem, le zavratna misel na svojo korist. Oni govorijo za zblizanje, ker pričakujejo, da bo to koristno — za Italijane. In sicer le radi nemške nevarnosti!

Najbolji dokaz za to, da tudi v teh Italijanih, ki govorijo o spravi s Slovani, ne deluje iskrena želja po miru z nami, ampak le strah pred nemško nevarnostjo, je v karakteristični okolnosti, da pač govorijo o zblizanju, ne pa o tem, da za tako zblizanje treba ustvarjati pogoje od obeh strani, torej tudi od italijanske. Kar nič ne moremo doznati o tem, kaj in koliko bi hoteli od italijanske strani položiti na oltar pomirjenja s Slovani.

„Lavoratore“ je torej pravo zadel s svojo karakteristiko „eksaltiranih italijanskih glav“.

Radovedni pa smo zelo, kako bi moglo socialistično glasilo opravičiti svoje priznavanje, da z označenjem italijanske narodne stranke hoče zadeti tudi slovensko narodno stranko, da razteza svojo sodbo o prvi imencvani na vse narodne stranke (i partiti nazionalisti in Austria), — torej tudi na slovensko?! Očitanje, ki je naslovlja na vse narodne stranke, češ, da nastopajo kakor braniteljce lastnega naroda, da pod to zastavo izvajajo svojo lastno strankarsko kup-

čijo, zadevuje tudi nas. Tako prihaja „Lavoratore“ do zaključka, da so vse narodne stranke degenerirane in zaključuje, da malenkostnosti nacionalistov odgovarja proletarijat: „s svobodomiselnimi možmi vseh narodnosti proti izkoriščevalcem in reakcionarcem lastne in drugih narodnosti?“

To, kar „Lavoratore“ trdi, to so le — besede. V opravičenju teh insinuvacij bi trebalo, mislimo, tudi vsaj nekoliko konkretnosti. Predno „Lavoratore“ postavlja analogijo med aspiracijami Italijanov in onimi drugih narodov, torej tudi našimi, moral bi nam dokazati, da je v narodnem in kulturnem pogledu naša narodnost vistimeri saturirana kakor italijanska. Razlika med položajem našega in italijanskega naroda je velika: z ene, italijanske strani, posezajo po tuji lasti, na drugi, na naši pa se le upiramo tem ekspanzivnim napadom in se borimo za ono, kar je naše. Med ofenzivo in defenzivo pa ne more biti analogije. Dokler stoji fakt, da Italijani — uživajoči vse svoje pravice v narodnem pogledu — posezajo po našem, in dokler so Slovenci prisiljeni nastopiti v obrambo najprimitivnejših pravic: **dotlej ne more biti govora o analogiji v aspiracijah obeh narodnih strank!** Res, publicistika italijanske socialne demokracije je v zadnje čase čudna, ker čuditi se moramo, kako more glasilo, ki hoče braniti liberalna in demokratična načela, biti tako — neliberalno, da stavlja v isto vrsto tlačitelje in tlačene. Obžalovati je res, da v „Lavoratore“ ne more in ne more prodreti iz teorije v prakso spoznanje o tem, kake so naše in kake so težnje italijanske nacionalistične stranke!

Da zaključimo. V veliko zadovoljstvo nam je bilo, da se je „Lavoratore“ tako krepko zavzel za res jedino rešilno misel iz narodnih sporov: za narodno avtonomijo. Živo pa obžalujemo, da se socialno-demokratično glasilo tudi to pot ni moglo držati vseskozi na višini objektivnosti, marveč, da je tudi to pot padlo v staro zmoto, da namreč ne more pravično obsoditi italijanskega nacionalizma, ne da bi ob enem zadelo tudi slovenskega.

Na jugoslovanskem Pijemontu.

Popotni utrinki iz Srbije.

Piše Franjo Kraševac.

II.

Praga-Dunaj. — Slovanski otoki na Nežiderskem, — Vožnja po Ogrskem. — V madžarski prestolnici. — Nočna vožnja preko Kis Kőrös, Sobotice. — Po podunavskih planjavah. — Novi Sad. V Sremu. Sremski Karlovci. Indija. Skrbnost avstrijske policije. — Na zemunski obmejni postaji.

V bližini Nežiderskega jezera. Krajina je slovenska, ali vsaj slovenska očeja so tu, ker dolgolasi, obrti seljaki, ki vstopajo na vlak govorijo v lepi čakovski. Premierjamo velike ravnine. To so blagoslovljene ogrske nižine. Gledamo z vlaka in čuvimo, kako se tam na polju vzdiguje dim. To so benzinove lokomobile in mlatilnice. Zanjejo se stroji. Napredek madžarskega poljedelstva! Győr ali Raab je industrialno mesto. Ob kolodvoru so velika žitna skladišča. V Komornu smo tik Dunava. Mesto neizmerno slikovite lege. Zemlja rodovitna in plodna. Vendar se poglabljam v tužne spomine: tu je prinašal svoj krvavi davek „cesarju in domovini“ naš slovenski pisatelj Andrejčkov Jože. V tem mestu je nosil naš nadarjeni pisatelj „sabljico opasano in puškico nabasano.“ Ali ta sabljica opasana in ta puškica nabasana sta umorili tudi njegovo mlado življenje. Tu je dobil kal bolezn, ki ga je podela v grob. Koliko koristnega bi mogel še napisati svojemu narodu?!

Ali je jedna puškica nabasana in jedna sabljica opasana res več vredna, nego pa kulturni hasek vsega naroda? Po nazorih naše birokracije: da! Naj umira

slovenski narod telesnega in duševnega gladi, samo da je puškica nabasana in sabljica opasana, pa mirna Bosna! In ravno v tem je kruto jedro našega militarizma! Spominjate-li se Napoleona? Prišel je mlad pesnik in moral bi se boriti za osvojitve Evrope. Napoleon ga je videl pristopil in mu rekel: „Stoj, moj pragi in odloži puško! Toliko sveta kolikor ga osvajaš ti z duhom, ne osvoji legija mojih vojaščekov z ognjem in nečem! Idi, delaj in prosvetluj narod!“ To je usoda naših pesnikov, da že v mladosti prestopajo prag večnosti. Jednega je zamoril glad ali jetika, drugega puškica nabasana, tretji tone v alkohol! In tako se nam potapljajo oni, ki bi se imeli speti v višine. Le malokateri živi pet decenijev. Je-li to karakteristikon našega naroda?!

O prestolnici kraljevine sv. Stefana pa, žal, ne morem na široko razpisovati. V noči sem prišel, v noči odpotoval. Na beligradski vlak se čaka eno uro na centralnem kolodvoru. Budimpešta se je vzmogla do tega, česar še nima cesarski Beč: ima svoj centralni kolodvor, kjer se stekajo in odhajajo vsi vlaki. Ob desetih v noči sem odpotoval. Vlak je bil napolnjen do zadnjega kotička: sobota je in delavci, večinoma Srbi iz Bačke in Banata, se vračajo domov.

Slučajno sem zabredel v damski kupe in niti vsemožnost kondukterja me ni spravila iz njega ker ni imel ne enega prostora za mene v moškem oddelku. Sicer pa mi ni bilo bolje v damskem kupeju: poln Židovk in mater z otroci. Utrujen in počitka potreben moral sem ves čas stati. Z rudečelaso devojko sem se zapletel v pogovor. Začel sem z nemščino, videči, da se dame-Židovke skoro izključno poslužujejo nemškega jezika. Ni znala nemški bila je Srbkinja. V Pešti je bila pri sorodnikih na počitnicah in sedaj se vrača v Beograd. Tudi ona je bila Židovka in je rekla da je „hebrejske vere“. Žide udomačene na Balkanu, v Srbiji, Bosni, Bolgariji, Turčiji itd., imenujejo balkanski narodi „spanjolske Žide“. In s polnim pravom: naši avstrijski Židje, (naj žive med katerim narodom koli) se po jeziku le malokdaj popolnoma aklimatizirajo. Dunajski, češki, poljski Židje se razgovarjajo med seboj nemški. Ako slišimo Madžara, da dobro govori nemški, znamo takoj, da je to Žid. Balkanski Židje negujejo torej španski jezik.

Šele v Kis Kőrös sem dobil drug voz. Veselil sem se spanja, ali srbski momci, vračajoči se v Bačko in Banat, so prepevali vso pot svoje tužne melodije in me pripravili ob sladki sen. Za ranega jutra ob 4. uri smo bili v Sobotici. Madžari so to lepo slovensko ime prekrstili v Szabadka. Za pet ur vožnje smo dospeli v Novi Sad. Premodri madžarski krajevpisci so temu književnemu centru srbstva nadeli „prelepo“ ime Uj-Videk. So pač mojstri v pačenju slovenskih imen kakor Italijani v našem Primorju.

Do nedavna je bil Novi Sad center srbskega književnega delovanja. Prejšnje čase je tu izhajalo največ srbskih knjig in časopisov. Odkar je Beograd proglašen kakor izključna prestolnica srbska in srbski kraljevi ne rezidujejo več v Nišu in Kragujevcu, je Novi Sad v književni tekmi zaostal za Beogradom. Ali ipak je ostal središče Srbov ki so pod avstrijsko-ogrsko vlado. Avstrijsko-ogrskim Srbom je izdavanje knjig v Beogradu precej oteženo, zato jih izdajajo v Novem Sadu. Tu izdaja „Srbska Matica“ svoje publikacije, tu izhaja tudi izvrsten beletrističen list srbski: „Brankovo kolo“.

Kaj mično izgleda se železnice novosadske unijatske cerkev. Pri njej župnikuje eden najboljših pesnikov in književnikov sodobne hrvatske literature Jovan Hranilović. Mnogo gorja in bridkosti je ta vredni sin krvatske majke prebolel za paševanja hrvatskegerona Khuena. Vendar ti časi so minuli — dal Bog za vedno! — pesniku Hraniloviću pa iz dna srca želimo, da bi še z mnogokatero cvetko svoje biserne muze

oplodil gredice naše jugoslavanske poezije!

Novi Sad leži sicer na ogrskem ozemlju, ali narod todi je čisto srbski. Prevoznivši Dunav smo bili v Slavoniji. Z griča doli nas „prijazno pozdravljajo“ topovi trdnjave Petrovaradinske. Takoj za Petrovaradinom imam nemške kolonije: Ludwigstal, Maierhöfel in Rochusthal. To imajo biti nekakšni stebri vsenemškega mostu na Balkan. Da so se mogli tu v Sremu, v tem Eldoradu Slavonije naseliti Švabi, temu je pač največ kriv antagonizem med Srbi in Hrvati, ki je prejšnja leta vladal po Slavoniji. Posledice temu antagonizmu so švabske kolonije v Sremu in po vsej Slavoniji! V krševiti Liki, tam se ni hotel naseliti objestni Švabi, ampak tu v raju jugoslovanskih zemljá. Sicer pa hočem o tej točki pozneje, o opisu Srema, natančneje izpregovoriti.

V bližini Petrovaradina, tik ob Dunavu je selo Kamenica. Tu je žil in tu je tudi umrl največji srbski pesnik Zmaj Jovan Jovanović. — Smo v pravem jugoslovanskem ovzdušju. V sremskih Karlovcih pozdravljamo srbsko metropolijo. Vlak dirja dalje. Zaustavivši se v Indiji, važnem križišču železnic, smo hiteli preko plodnih slavonskih nižin. Komaj smo zapustili Indijo, že nas je prijazno pozdravljala simpatična postava — avstrijskega policaja.

„Koji ide za Beograd molim pašuš!“ je njegov mogočni ukaz. Ponižno sem oddal seveda svoj pašuš. Malce pred Zemunom, takorekoč ob vratih jugoslovanske prestolnice, imamo še švabsko naselbino Franzens-thal. Kako to človeka boli, ko ima gledati tako žalostne posledice nekdanjemu srbo-hrvatskemu sporu. Dal Bog, da bi hrvatsko-srbska koalicija se združenimi močmi delovala proti agresijam teh germanskih zajedcev!!

Prsa se mi svestno širijo in srce se raduje razkošnega veselja, ker glej, izpolnjuje se vroča želja mladinstvenih dni: še pol ure in moje srce bo utripalo pod solncem jugoslovanske svobode! Kaka sreča, kak užitek za teptanega sinu slovenskega naroda! Pač mi je krepko udarjalo srce in mi je živo vrela kri, ko sem prvič zagledal stolpni venec zlate matičke Prage! Ali ipak! Kakšna razlika! Pod svinčeno težo nesvobodnega ozračja stopa človek v Pragi, v Beligradu pa človek hiti z dušo polno poletov in zanosa!

Zemun je poslednja postaja avstro-ogrskega imperija. V redarstveni pisarni so mi zopet vrnil moj „pašuš“. Vlak stoji pol ure. Po peronu so med šetanci najbolj zastopani — policaji, ki skrbno pazijo, da ne bi kdo pobegnil brez pašusa tja v kraljevstvo belega orla. Formalitetam pašusa se moramo pokoriti, ali tega ne more zabraniti nikdo, da Slovenci stopamo v Beligrad z istimi čutstvi kakor stopajo Avstrijci Stein, Wolf et consortes — v Berlin. Slovenci stopamo v prestolnico jugoslovanskega Pijemonta! Konečno so bili potni listi urejeni. Vsi so dobili pripombo: „Ispostava kr. pograničnog Redarstva“ z datumom. Preko železnega savskega mostu smo zaokrenili v srbsko metropolo!

Odsek za volilno reformo.

(Brz. poročilo).

Dunaj 19. Odsek za volilno reformo je rešil danes § 4., potem ko je odklonil predlog posl. Wassilka glede reasumiranja glede § 3., ter je pričel na to razpravljati o § 5. Posl. Tollinger je predlagal, naj se razprava o tem paragrafu, z ozirom na naznanjeni predlog o pluraliteti volilne pravice odloži, da se klub odloči o formalnih predlogih glede uvedbe pluralitetnega sistema.

Predlog je bil vsprejet s 16 proti 10 glasom.

Odsek je pričel potem razpravljati o § 6, ki govori o izvrševanju volilne pravice ter je § 6 po vodni predlogi vsprejel s spremembo, da se beseda „glavna nastanitev“ po predlogu dr. Adlerja nadomesti z besedo „glavno bivališče“. Pri § 7, ki izključuje aktivne častnike, aktivne vojaške in voznike od aktivne in pasivne volilne pravice in vojaške uradnike od

pasivne volilne pravice, je minister za notranje stvari nasproti nekaterim prigovorom izjavil, naj se vojaškim gažistom, ki plačujejo davke, prizna tudi pasivna volilna pravica. Z ozirom na to, da ni bilo to doslej v navadi, in da ni shodno, da se vojaškim uradnikom prizna pasivno volilno pravico, sta poslanca Kramar in Gross izjavila, da je najprimerneje, da se vojaške uradnike osvobodijo od davkov in da se jim odvzame pasivno in tudi aktivno volilno pravico. Nato je bil § 7 vsprejet nespremenjen v obliki, predlagani od vlade. O § 8 (Izključba od aktivne in pasivne volilne pravice) se je unela daljša debata. Paragraf je bil vsprejet. O odstavku a) [Razpis in priprava za volitve] razvila se je tudi daljša debata, katere so se udeležili poslanci Vogler, Zazvorka, Adler, Šusteršič, dr. Gross, Pastor, Wassilko in Abrahamoviz. Šusteršič je bil proti temu, da bi se volitve vršile na nedeljo. Minister Bienerth je naglašal, da je namen vlade, naj bi se volitve povsod vršile v enem dnevu, v kolikor je to možno tehniško izvršiti. Vlada pa danes nikakor ne more znati, ako bo to možno, izlasti, ker primanjkuje uradnikov, ki bodo opravljali službo volilnih komisarjev. Minister je prosil odsek, naj se odstopi od enotnega volilnega reda; volitve v posamičnih okrajih se bodo pa izvršile v enem dnevu. Konečno je bil § 8 odstavka IX. vsprejet z dodatnim predlogom posl. Grossa, po katerem naj minister za notranje stvari za vsa kraljestva in dežele določi enotni dan za eventuelne ožje volitve. Potem je bil vsprejet še § 10 z dodatnim predlogom, da se imajo volitve razpisati v uradnih deželnih časnikih. Nato je bila seja zaključena.

Prihodnja seja jutri.

Carlinski spor med Avstrijo in Srbijo.

Kakor javljajo z Dunaja, se bo tekom tega tedna vršila na Dunaju skupna konferenca za carinske in trgovinske dogovore. Povod sestanku je dala nota srske vlade, da se pogajanja nadaljujejo.

Revizija ogrsko-hrvatske nagodbe.

Hrvatski minister Geza Josipović je izjavil poročevalcu lista „Magyar Szó“, da stoji razmerje med Ogrsko in Hrvatsko pred novim preobratom, nekako tako, kakor pred ogrsko-hrvatsko nagodbo leta 1868. Ves obsežek mnogih državnopravnih vprašanj je možno rešiti le na temelju podrobne reforme nagodbe iz leta 1868.

Dogodki na Reki.

Italijanska vlada zahteva odškodnino.

„Corriere della Sera“ javlja, da je italijanski minister vnanjih stvari zahteval od Avstro-Ogrske vlade 700.000 kron kakor odškodnino italijanskim podanikom za škodo, ki so jo imeli povodom zadnjih demonstracij.

Reški „Novi List“ dostavlja k temu poročilu „Corriera“: „700.000 kron! Za deset razbitih oken, dve tabli in eno stekleno skatlo za sladkor! Na Sušaku je neki Italijan prijavil, da je imel škode 5000 kron! Ali ni dovolj, da se prijavi — treba je tudi dokazati. Ko je prišla komisija, je konstatirala škodo — desetih goldinarjev, ali je našla tudi to, da je bilo iz prodajalnice poskruto v stanovanju razno blago, ki je imelo figurirati kakor „ukradeno“. Ta Italijan, boječi se prestopka radi krivega pričanja, je brzo odšel v Italijo. Na temelju takih izjav se skovane one grozne laži v italijanskih listih. Italijanski konzuli bi storili dolžnost resnice in poštenja, ko bi svoji vladi poslali objektivneje izvestja, nego italijanski dopisniki, ki tako lažejo. Za 700 tisoč kron mogel bi se kupiti ves imetek vseh italijanskih podanikov, nastanjenih v mestu demonstracij.

Madjarski glas o bojkotu Reke.

Budimpeštanski list „Magyar Nemzet“ je priobčil članek o bojkotu italijanašev na Reki in pravi, da so sedaj Reki obrnili hrbet stari prijatelji mesta in luke, Primorci in Dalmatinci, ki bodo v bodoče svoje glavne in največje potrebe dobivali raje iz Trsta in Pule. Ta bojkot je smatrati povsem resnim, ker se vidijo že posledice. Prvi udarec je zadel reške eksportne trdnice z moko in sadjem.

Dogodki na Ruskem.

Naslednik Trepova.

Iz Petrograda poročajo, da je general Djedulin le začasno imenovan naslednikom Trepova in da poveljstvo carskih palač pre-

vzame general Orlov, ki je sedaj s carsko rodbino na križarjenju po finskem zalivu.

Stolipinova rodbina odpotovala v inozemstvo.

Iz Petrograda javljajo, da so Stolipinova soproga in njegovi otroci odpotovali v inozemstvo in da se ne vrnejo v Rusijo, dokler ne ponehajo nemiri.

V Kronstadtu se pripravlja nov upor.

Londonska „Tribune“ poroča iz Petrograda, da se v Kronstadtu pripravlja nov upor. V mestu je veliko razburjenje. Oblast-nije so izdale potrebne odredbe.

Varšavski industrijalci prodajajo svoje tovarne.

Lvovski poljski listi javljajo iz Varšave, da je mnogo varšavskih industrijalnih podjetij na prodaj radi nevarnega položaja. Ustanovil se je konsorcij belgijskih, francoskih in angleških kapitalistov, da nakupi omenjena važna podjetja.

Drobne politične vesti.

Nadškof Štadler je te dni došel v Zagreb, od koder odpotuje v Rim in v Lourdes.

Prva konfiskacija pod novo hrvatsko vlado se je izvršila minolo nedeljo dne 16. t. m. Konfiscirana je bila „Hrvatska“ radi članka o bivanju prestolonaslednika v Dalmaciji.

Novi viši komisar za Kreto. Iz Aten poročajo, da so vevlasti privolile v imenovanje Zaimisa višim komisarjem na Kreti.

Hrvatski sabor bo razpuščen? Iz Zagreba poročajo, da se v tamošnjih političnih krogih govori, da bo hrvatski sabor razpuščen, ker ne bi v svoji sedanjosti sestavi mogel delovati. Na novih volitvah bi hotel ban dobiti večino, ki bi bila sposobna za delovanje.

Domače vesti.

Za javni shod, ki se bo vršil prihodnjo nedeljo v „Narodnem domu“, je prejelo politično društvo „Edinost“ od „Kat. pol. in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ nastopno pismo:

„Z veseljem in hvaležnostjo smo sprejeli Vaš cenj. dopis, v katerem nam naznanjate, da priredite prihodnjo nedeljo v Trstu velik manifestacijski shod v prilog pravični razdelitvi volilnih okrajev na Koroškem. Za Celovcem, Mariborom, Gorico še — Trst — in govorile bodo vse slovanske obmejne pokrajine! Dal Bog, da bi ne bilo zaman! — Naše politično društvo pride zastopati naš edini deželni poslanec Grafenauer. Bog in narod!“

Sramotenje našega jezika na državnih železnici. Že oddavno nam je znano, da se na c. k. državni železnici zapostavlja naš jezik, in to morda v toliki meri, kakor na ni-jedni drugi državni javni upravi. Da dobijo čitatelji drastičen izgled, kako se postopa z našim jezikom, podajamo tu dobesedno izva-dek prometnega pravilnika, tiskanega na kar-tah za vstop na peron. Ta se glasi:

„Kolodvorsko **ustupice**. Daje pravo na ustup u cekastnicatu ili na kolodvorskoj stezi i nedaje pravo na ustup v **kolam**.“

Vprašamo: ali ima to biti slovenski, ali hrvatski? Nam se dozdeva, da je dotični uradnik hotel iz praktičnih razlogov spojiti v eno: slovensko, hrvatsko in češko. Ali naj to imenujemo: uradovati v deželnem jeziku? Vse izgleda, da se gospoda na državni železnici poslužujejo slovenskega jezika le iz formalnih ozirov, boječi se škandala in energičnih reklamacij od naših strani. Da bi pa vprašali, da-li občinstvo, ki — moremo reči mirnim srcem — tvori $\frac{2}{3}$ vsega prometa, ima pravico zahtevati, da umeje ono, kar je na-nje naslovljeno: to je za gospoda zadnja stvar. Zahtevati, da naš kmet umeje takovo kolobocijo — to je res že preveč. Mi vemo, kaj se nam poroče: te vstopnice so stare in se ne morejo tiskati druge, dokler se prve ne porabijo. Mi vprašamo pa, ali ni slovenski jezik vreden, da se sedaj, ko se je pri novi instalaciji potrošilo toliko denarja, žrtvuje temu jeziku par kron in zadovolji s tem opravičenim zahtevam večine prebivalstva?!

Še eno. Ali se slavno c. k. ravateljstvo železnic ni še odločilo, da bi poleg nemških in laških napisov na kolodvoru v Trstu pri-redilo tudi slovenske napise? Se samim „Gepäck“ in „Bagagli“ se mi ne zadovoljujemo in se ne zadovoljimo nikdar!

Kam plovemo?! Iz narodnih delav-skih krogov smo prejeli: Opazuj nekaj let

sem našo tržaško narodno gibanje, smo se prepričali, da je tržaško Slovenstvo zgrešilo pot, ki ima voditi k probuji in blagostanju našega ljudstva.

Nekdaj, ko nismo imeli nič, ko smo bili brez narodnih društev, brez narodnih denar-nih zavodov in brez dnevnega glasila, nekda-j smo se zbirali, navduševali, vspodbujali — in ljubili med seboj. Danes, ko smo precej na-predovali skoraj v vseh strokah in ko bi mo-rali biti krepka skupna trdnjava proti nava-lom tujinstva, danes, se delimo na razne stranke in stranice! In mesto da bi delali složno — se složno sovražimo! Enim ne ugajajo naša delavska društva, drugim so naši vzorni denarni zavodi „manjadore“, tre-tjim ne ugaja naš edini dnevnik, ker je pre-več klerikalen, drugim pa, ker je preveč — liberalen!! Edni smo le v strogem in često nesmiselnem kritikovanju vsega, kar se je v teku mnogih let in z velikim naporom do-gradilo! Nekdaj smo čitali „Edinost“ enkrat, dvakrat na teden in še tedaj le o kakem vstoličenju, kaki procesiji, o kakem vladnem načrtu, a bili smo zadovoljni. Želeli smo si pač dnevnika, ali o notranji uredbi lista nismo razpravljali. Danes imamo dnevnik, ki res ni dovršen — kakor tudi ni možno ob danih sredstvih — a je tak, da bi ob sedanjih naših razmerah morali biti zadovoljni žnjim. Mesto pa, da bi „Edinost“ imela tisoče čita-teljev in podpirateljev, ki bi jej pomogli do večje popolnosti, ima ta edini naš dnevnik skoraj v vsakem tržaškem bolj zavednem Slovincu le kritika in zabavljača!

Oklenimo se naših društev in našega dnevnika in jih postavimo na trdnjšo po-dlago — potem še le, ako nam ne bo uga-jalo, bomo smeli zahtevati, naj se preustroji to in ono. Dokler pa bomo le podirali in po-cenjevali vse, kar je našega, dotlej se naša stvar ne opomore. Tu in tam smo res še ne-popolni in marsikaj bi se dalo se zdru-ženimi močmi izboljšati; ali to se more zgoditi le z delom, ne pa s samim zabav-ljanjem.

Mi vidimo med nami celo vrsto mladih moči, ki se natecajo med sabo, kedo bo bolj udrihal po naših narodnih ustanovah in po naših zaslužnih močeh! Ta mladina bi lahko mnogo koristila narodni stvari, ako bi (me-sto, da le zabavlja) tudi — delala! Nam, ki postajamo stari, bo v nedalnji bodočnosti prepustiti narodno delo mlajšim močem. Te mlajše moči pa, ki si domišljajo, da so po-srkale vso modrost va-se in ki menijo, da bodo delale čudeže, te moči se bodo prepri-čale kmalu, koliko ogromnega in nehvalez-nega dela ima oni, ki „vodi“, in da mu je plačilo za to delo le — nehvaleznost!

Še je čas, da se oprimemo vsi, vsi po-zitivnega dela in prepustimo podiranje zanamcem, ki bodo bolj srečni, ker bodo imeli več — za podiranje. Ne pluvajmo v skleda, iz katerih zajemamo in ne ometajmo z blatom vsega, kar bi nam moralo biti sveto. Le v složnem delu bo nam tržaškim Sloven-cem možno napredovati in dospeti tja, kjer bi morali biti že zdavnaj.

Odpuščajmo si malenkostne pregreške, podpirajmo se vsi kjer le možno in gotovi smemo biti, da nam zasije lepša bodočnost.

Složni bomo imponirali na vse strani in si gotovo pridobimo ali izsilimo šole in drugo, česar krvavo potrebujemo in česar nam naši zatiralci ne dajo z lepa.

To je srčna želja nas narodnih delavcev in menda tudi boljših res rodoljubnih slojev?!

Iz Ročinja. Tri leta že počiva delo na cesti med Ročnjem in Kamreškim. Lepo svoto denarnih prispevkov žrtvovala sta ob-čini Ročinj in Ajba za to prepotrebno cesto. Tudi vlada in deželni zbor v Gorici sta za-gotovila toliko podpore, da bi se bila ta cesta že lahko napravila. Ko je zgradbo te ceste prevzel cestni odbor kanalski, nadejali smo se, da bomo skoro rešeni kozjih poti, po katerih se že stoletja mučimo. Ali pre-varjena je bila naša nada. Kolesa na minu cestnega odbora se tako počasi obračajo, da se je bati, da mesto moke dobimo le otrobi. Mnogo orodja, ki je bilo pripravljenega za zgradbo te ceste, se je poizgubilo — razne-sli so je delavci. Doznavši o razglasu, da so računi cestnega odbora skozi 14 dni razgr-njeni na ogled v občinski pisarni v Kanalu, — in sicer od 29. julija do 12. avgusta — sem vprašal dne 7. avgusta v rečeni pisarni navzočega tajnika, naj mi pokaže omenjene račune. Rad bi se bil informiral o neki stvari glede ceste od Ročinja proti Kamreškemu. Najprej me je skušal g. tajnik odpraviti na lepo. Ko pa je videl, da ne odneham od svoje zahteve, povedal mi je, da v občinski

pisarni računov cestnega odbora — še ni! Kakove razmere so to? Zakaj se računi pri-krivajo davkoplačevalcem? Ali ostane tako za vedno? Čas bi bil, da se razprši znana trojica.

C. k. pripravnica za učiteljska v Kastvu. Vpisovanje v to pripravnico se bo vršilo dne 28. in 29. t. m. Učenci morajo prinesiti seboj zadnje šolsko spričevalo, krstni list in spričevalo o cepljenju kôz. Kdor hoče biti vpisan kakor reden učenec, treba, da je dovršil 14, ali vsaj 13½ leta. Mlajši se vsprejmejo kakor slušatelji.

Ravnateljstvo.

Kanalcem in Gorenjevaščanom. — Pišejo nam: Vsakdanji neljubi pojavi na novi bohinjski železnici pričajo, da smo Slovenci sploh nepredvidni in popustljivi, tudi če gre za naše najkoristnejše narodne in gospodarske stvari. Vi, g. urednik, ste na novi progi že marsikaj iztaknili in obelodanili in le čudim se, da ste prezrli neprilichnost na postaji Kanal, oziroma, da Vam ni o tem še nikdo kaj poročal. Dovolite mi torej, da Vam jaz, kakor domačin, nekoliko označim stvar z name-nom, da jo objavite v Vašem cenjenem listu.

Ime „Canale-Kanal“ ne odgovarja ni na-rodnemu momentu ni legi postaje. Graditelji železnice in tudi domačini so gotovo vedeli, da bistra Soča ločuje Gorenjovas od Kanala in da se železniška postaja nahaja na ozem-lju prvega in ne drugega kraja ter bi bili morali postaviti saj napis Kanal-Gorenjavas. Le čuditi se je malomarnosti Gorenjevašča-nov, da se niso niti ganili v tem po-gledu.

Istotako je zanemarljena Gorenjavas glede komunikacij. Nova cesta od postaje v vas je v takem slabem stanju, da je pešec v nevar-nosti, da mu obuvalo ostane v nasuti groblji; s težkim vozom pa gotovo ne pride do po-staje; izlasti po na onem delu, ki ga je že-lezница na novo napravila, ker so tu porabili del poljske poti.

Ker so vseh teh nerednosti v prvi vrsti krivi občinski kolovodje, priporočal bi kakor sovaščan, da se ti kolovodje odstranijo ter nadomeste z možmi, ki bodo skrbeli za bla-gor in napredek občine.

V svojo lastno sramoto moram še nekaj omeniti, kar bi pa vsak lahko storil, ne da bi kedo drezal — od zunaj!

Želel sem kupiti Ciril-Metodijeve užiga-lice, ali nisem jih mogel najti in reklo se mi je, da jih v Kanalu nikdo ne prodaja!? Ako je to resnica (o čemer se nisem imel časa prepričati), je to naravnost škandalozno, ker priča, da je v Kanalu še veliko premalo na-rodne zavednosti in požrtvovalnosti.

Po mojem menjenju niso na tem krivi toliko trgovci, kolikor ljudstvo samo, ker ako bi le en del tega slovenskega ljudstva zahte-val, bi trgovci gotovo naročili Ciril-Metodi-jeve užigalice. Malo manje veteranov, pa rajši več narodnjakov in slišala se bo tudi v cer-kvi izključno slovenska pesem.

Upam, da te moje opombe ne ostanejo brez vspeha ter da mi bo v prihodnje, ko obiščem svoj rojstni kraj, možno kaj ugod-nejega pisati o svojih sorojakih.

Cirilovec.

Grom in strela. Iz Avberja nam pi-sejo: Dne 10. t. m. zjutraj je med silnim gromenjem in bliskanjem tresčilo v tukajšnje cerkev. Vžgalo je le nekaj cvetic in eno cerkvenih zastav, ki je bila hranjena v za-boju na korn. Velika nevarnost je bila, da pogori cerkev in zvonik. Da se pa to ni zgodilo, zahvaliti se imamo Alojziju Sanabor, ki je, čim je tresčilo, zapazil to in pogasil s pomočjo cerkovnika v silnem dimu in velikim naporom. Zaslužuje vsekako, da ga cerkveno oskrbnitvo in županstvo primerno nagradita. Prihranil je občini marsikateri tisočak. Škode bo do 600 K. Omeniti moram, da cerkev sploh ni bila zavarovana! Vsa čast cerkve-nemu oskrbnitvu! Kaj temu mari, tudi če po-gori! Čemu bi plačevali zavarovalnino, raje naj se denar kopiči in nabira za kakšne mo-rebitne „cerkvene namene“.

Jako dvomimo, da je le tu tak slučaj nepredvidnih, zato je nujno svetujem vsem žu-panstvom, da se ona malo pobrigajo ter pre-gledajo, če so cerkve in župnišča zavarovana. Ako bi ista pogorela, plačevati bi morale le občine.

Iz Srednjih Škofij nam pišejo: Naše pevsko-bralno društvo „Slovenija“ namerava prirediti 1. nedeljo oktobra t. l. svojo drugo narodno veselico.

Ker naše društvo po svojih skromnih in mladih močeh ne bi moglo dati veselice tiste vrednosti, kakor jo zahtevajo moment, kraj in tuk. razmere v korist narodni stvari ter v

probujajo se precej nezavednih prebivalcev bližnje naše okolice, prosimo bratska društva našega okraja ter posebej se ona iz Trsta in okolice tržaške, da bi nam blagohotno prihitela na pomoč. Ta naša prošnja ne izvira morda iz nepotrebnega slavlolenja ali domišljavosti, ampak prosimo, ker ob danih okoliščinah brez pomoči ne bi mogli doseči namena. Ne prosimo povečevanja, ampak — pomoči. V ta apel nas vspodbuja tudi okolnost, da imamo jako ugodne komunikacije.

Iz Trsta odhaja vlak ob 3:50 pop. in prihaja na Sp. Škofije ob 4:40; odhod iz Sp. Škofije je pa ob 9:57 zvečer. Naša vas Srednje Škofije leži samo 5—10 min. na južno-vzhodni strani od železniškega postajašča. Izletniki pa, ki bi eventuelno radi prišli prej, se lahko popeljejo s parnikom do Kopra in od tod se železnico na Škofije. — Vlak odhaja iz Kopra ob 10:49 zj. in prihaja na Škofije ob 11:17; a nazaj gre ob 8:19 zvečer.

Ona bratska društva, ki bi se hotela rodoljubno odzvati naši želji in prošnji, prosimo, da nam to izvolijo naznaniti čim prej, da se bomo znali ravnanj.

Železniško progo Tržič-Kranj prično baje graditi že letos. Načelnik gradbenega vodstva nove železnice, viši stavbeni svetovalec R. Schindler je že prišel v Kranj. Novo progo otvorijo 1. julija 1908.

Veliki nalivi so bili v nedeljo popoldne po Spodnjem Koroškem.

Peš v Rim potujeta visokošolca Fran Valenčič in Ferdinand Kranjc iz Ilirske Bistrice.

V postojnsko novo trirazredno meščansko šolo je ustopilo 35 učencev.

Tržaška statistika. V minoletem tednu se je v tržaški občini poročilo 41 parov. Rodilo se je 152 otrok, to je 82 moških in 70 ženskih (od teh 16 nezakonskih). Umrlo je 89 oseb, 54 moških in 35 ženskih (od teh 24 izpod enega leta).

Demonstracije. Predsinočnjim so paritetje zopet demonstrirali pred kavarno „Al Municipio“, metaje mej goste te kavarne polento in kruh ter kričaje razne „evviva“ in „abbasso“.

Pazite na otroke. 22 mesečno dete utonilo. V hiši št. 292 v Rojanu, pri Frlu-gih, stenujeta zakonska Viktorija in Anton Kermelj. Imela sta (sedaj jo nimata več!) 22 mesečno hčerko Erminijo. Včeraj popoldne ob 9. uri in pol je bila mati s hčerko doma. Mati je imela opravila, a otrok si je igral z ustnimi orgeljami. Igraje si, je šlo dete iz hiše. Pred hišo, prav poleg hišnih vrat, je stal škaf, visok 40 cm, v katerem je bilo komaj 14 cm vode. Ko je šlo dete igrati si z orgeljami mimo škafa, so mu orgelje padle v škaf. Nedolžni otrok se je sklonil nad škafom, da bi vzel orgelje iz vode, a pri tem se je prekopicnil z glavo v škaf in tam ostal in utonil, ker si ni mogel nikakor pomagati; seveda ni moglo dete niti vpiči, ker je imelo obrazek in usteca v vodi. Kake tri minute potem, ko je bilo šlo dekletce iz hiše, je šla mati za njim in je je našla utopljeno. Nesli so sicer otroka takoj k zdravniku, a bilo je vse zaman, ker je bil otrok že mrtev.

Hotel je jesti kavijar, a bo jedel „ričet“. Predsinočnjim ob 9. uri in pol je bil aretovan 32-letni brusač Rajmond U. Aretovan je bil pa na zahtevo trgovca z jet-tvinimi gospoda Lavrenčiča, ki ima svojo trgovino v ulici delle Torri št. 2. Rajmond je bil namreč v trgovini g. Lavrenčiča ukradl vrč kavijara. A g. Lavrenčič je to videl ter mu je vzel vrč a njega izročil redarjem, ki so ga odvedli v zapore, kjer bo mesto kavi-jara jedel „ričet“.

Policijski agent aretovan. Na zahtevo Josipa Bambonelli je redarstveni nadzornik Calligaris predsinočnjim ob 11. uri v ulici del Solitario aretoval — policijskega agenta Jo-sipa Čopiča. Ta poslednji je namreč na trgu sv. Jakoba (na vhodu v staro mesto) vstavil te-žaka Josipa Fifacha, ki prenočuje na ljud-skem prenočišču v ulici Gaspare Gozzi. Vsta-vil ga je in mu rekel: „Vi ste tat in hodite vedno z onimi...“. Na to mu je Fifach odgo-ovoril, naj pazi na svoje besede, ker on — Fifach — da ni eden onih“. A Č. je na to potegnil iz žepa revolver in pomeril ž njim na Fifacha. Ta se je umaknil in pobegnil. Č. je za tem šel dalje po korzu. Fifach in Bambonelli — kateri poslednji je bil videl ves prizor — sta mu pa od daleč sledila in ko sta srečala nadzornika Calligaris, sta dala Josipa Č. aretovati. Calligaris je policijskega agenta spremil v ulico Tigor na ponočni po-licijski urad, kjer je bil Č. vzet na zapisnik in potem poslan redarstvenemu poveljstvu,

da ga izroči deželnemu sodišču. Konstatovano je, da je bil Č. precej pijan.

Koledar in vreme. Danes: Evstahij, mu-čenec; Radobul; Prija. — Jutri: Matej, apostol in evangelist; Blagoslov. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 18,5° Celsius. — Vreme: oblačno, deževno.

Društvene vesti in zabave.

Gg. odborniki društva „Narodni dom“ so naprošeni, da pridejo v sejo, ki bo v pe-tek dne 21. t. m. ob 9. uri zvečer v druš-veni sobi.

Za inventar „Čitalnice“ pri sv. Ja-kobu se je nabralo o priliki svobodne zabave v gostilni društva „Jadran“, ulica San Marco 20 kron 10 stotink, za kar bo di tem potom vsem darovalcem izrečena srčna zahvala.

„Čitalnica“ naznanja ob enem, da se prihodnji teden preseli v nove prostore v hišo „Konsumnega društva“, Campo S. Giacomo; ob tej priliki priredi veliko otvoritveno vese-lico. Več pravočasno.

Zasedanje porotnega sodišča. Radi zločinov tatvine in goljufije.

Včeraj se je vršila kazenska razprava proti 40-letnemu Josipu Stark pokojnega Izajaja Juda. Stark, ki je avstrijski podanik rojen v Solunu, je bil tožen: 1.) da je v prvi polovici meseca marca t. l., na potovanju iz Carigrada v Solun na Lloydovem parniku „Castore“ ukradl Abrahamu Hirsch Chaimo-vitsch Brodski 84 turških lir (= 1827 kron 84 stotink avstr. veljave); 2.) da je nekega dne meseca marca t. l. v Carigradu osleparil gori imenovanega Abrahama za 12 turških lir (= 253 kron 12 stotink avstr. veljave), katero svoto je od Abrahama zahteval v svrhu, da mu preskrbi turški potni list, do-čim je vedel, da ne bo za tak potni list tro-šil več, nego 8 kron, in 3.) da je osleparil istega Abrahama za nadaljnjih 100 turških lir (= 2176 kron avstr. veljave), kateri denar si je pri Abrahamu izposodil proti za-trdilu, da je on solventna oseba ter da ima v nekoliko dneh dobiti tovor fiziola in ovsa.

Predsedoval je razpravi sodni svetnik Crusiz, a votanta sta bila sodni svetnik Codrig in sodni tajnik Parisini. Državno pravdnštvo je zastopal namestnik državnega pravdnika dr. Pangrazi, a branil je toženca odv. dr. Pincherle.

Toženec se je na včerajšnji razpravi branil jako zvito. Z Abrahamom sta se bila spo-znala na Lloydovem parniku „Bosnia“ na potovanju iz Konstance v Carigrad. V Cari-gradu je Abraham potreboval turški potni list, on, Stark, se je ponudil, da mu poskrbi ta potni list. Na policiji v Carigradu je mo-ral položiti v kavejco 12 turških lir, katere mu je dal Abraham. To svoto je dobil tudi nazaj, a jo je tudi povrnil Abrahamu, še prej nego je ta vložil ovadbo proti njemu. Na po-tovanju iz Carigrada je bil Abraham izročil Starkovi ženi v shrambo ves svoj denar, ker mu je težil (v Carigradu je bil namreč ves denar zmenjal v turške lire). Starkova žena je bila Abrahamov denar shranila v svoj kov-ček. Ko je on neki dan pozneje nujno potre-boval denarja, je vzel iz kovčka svoje žene 84 Abrahamovih turških lir, katero svoto je pa nameraval kar najprej povrniti. V Solunu mu je Abraham posodil onih 100 turških lir, ker je hotel biti deležen na dobičku pri kup-čiji s tovorom fiziola in ovsa, katerega je Stark pričakoval. Nekoliko dni pozneje je Abraham prejel brzojavko iz Rusije, naj se nemudoma vrne domov. Abraham je na to zahteval od Starka, naj mu takoj povrne onih 100 posojenih, in onih 84 iz kovčka vzetih turških lir. Ker ni mogel takoj vstreči tej zahtevi, je Stark dal Abrahamu na račun „chèque“ za 299 piaster, hoteč mu vrniti ostalo pozneje. Abraham je pa šel na avstro-ogrski konzulat, ga tam ovadil in ga dal areto-vati. Pozneje, ko je bil on že aretovan, sta se pa poravnala: Stark je dal Abrahamu 103 turške lire in nekaj blaga, na kar je Abra-ham izjavil, da je plačan. Ta poravnava se je izvršila dne 2. aprila.

To je povedal toženec Stark. A pred-sednik razprave je konstatoval mnogo neto-čnosti v tem izpovedanju. Zastopnik držav-nega pravdnštva, dr. Pangrazi, je povedal, da je toženec jako kompromitirana oseba, njegovo vedenje da je bilo vedno jako nemo-rhalno, držal je tolerančne hiše, imel da je sedem ali osem žen. Branitelj je protestiral proti temu postopanju zastopnika državnega pravdnštva.

Prečitana je bila izjava oškodovanega Abrahama. Glavno v tej izjavi je, da on ni nameraval iti v Solun, ampak da ga je na to nagovoril Stark. Iz čitanja izjav družih prič je posneti, da je Stark sicer deloma povrnil škodo Abrahamu, vendar ne vso, kakor je on trdil. Kakor priče sta bili zaslišani žena in tašča toženca.

No, porotniki so toženca Starka proglasi-li z vsemi 12 glasovi nekrivim, a sodišče ga je na podlagi njih pravoreka oprostilo ob-tožbe. Josip Stark pokojnega Izajaja Juda je na to spremljan od žene in tašče ponosno odšel iz dvorane.

Gospodarstvo.

Steklo se podraži. Češke steklarne so sklenile s 1. janua-rijem 1907. povišati cene pri navadnem steklu za 5, pri barvanem za 10%.

Brzjavne vesti.

Minister Derschatta. DUNAJ 19. Minister za železnice dr. Derschatta je došel iz Galicije.

Nagodbeni komisiji. BUDIMPEŠTA 19. „Ogr. biro“ poroča z Dunaja: Nagodbeni komisiji sta danes pred-poludne ob 4. uri nadeljevali svoja posveto-vanja, ki bodo najbrž danes dokončana. V ne-deljo predpoludne se podajo člani avstrijske nagodbene komisije v Budimpešto, da popo-ludne nadaljujejo posvetovanje s člani ogrske komisije.

Taifun v Honkongu.

MANILA 19. O upostojenju, ki ga je povzročil taifun v Honkongu, poročajo nade-lje: Francoske ladje so izgubile štiri častnike. Od vojnih ladij sta bili poškodovani dve an-gleški topničarki in ena torpedovka, ena an-gleška topničarka in ena francoska torpedovka sta se potopili. Dvajset ljudi je izgubilo živ-ljenje. Razbilo se je osemnajst parnikov, šest so jih valovi vrgli na kopno. Pristanišni doki so polni kosov oceanskih parnikov. Džunke in čolni leže razbiti po ulicah ter ovirajo pro-met. Utonilo je mnogo domorodcev, katerih čolne je vihar razbil ob reki Pearl River. Tu-kaj je utonilo na stotine ljudi. Ni možno ce-niti števila žrtev. Angleški parniki so šli ta-koj na delo, da pomagajo prebivalstvu, ki je ostalo brez strehe.

Oblak se je utrgal.

MADRID 19. Nad Barcelono se je utr-gal oblak. Mnogo hiš je pod vodo, več se jih je pa zrušilo.

Boj med rusko carinsko ladjo in japon-skimi ribiči.

LONDON 19. Listi so priobčili brzjavko iz New-Jorka, glasom katere je neka ruska carinska ladja presenetila kakih šest japon-skih ladij, ki so protizakonito ribarile ob obali Kamčatke. Unel se je obupen boj, v katerem je bilo na obeh straneh več oseb ubitih ozi-roma ranjenih. Konečno so Japonci prišli do svojih ladij in zbežali. Skupno imajo Rusi 19 mrtvih, med temi je neki častnik, Japonci pa 12 mrtvih.

Rusija.

HELSINGFORS 19. Carica se je s svojimi otroci izkrcala ter se je dve uri mu-dila na carskem posestvu Langencoski. Car-ska jahta „Standart“ je usidrana pri Kotki.

MOHILEV 19. V noči od 15. na 16. t. m. je 30 maskiranih mož napadlo pisarno kronskega posestva Sten v mestu Gorki ter uropalo 7000 rubljev.

VARŠAVA 19. Popoldne sta bili obe obrežji Visle, pri mestu, kjer gradijo novi most, zasedeni po vojaki, reko so pa zaprli vojne ladje. Po obsežnih preiskavah je bilo aretovanih 900 oseb, največ delavcev in in-ženirjev. Pozneje so zopet skoraj vse iz-pustili.

HELSINGFORS 19. Danes zjutraj je bilo v zmislu obsodbe vojnega sodišča ustrel-jenih 17 mornarjev sveaborske pomorske stotnije. Od drugih obtožencev jih je bilo 80 obsojenih na prisilno delo različnega trajanja ter v vrstitev disciplinarnega batalijona. Enajst obtožencev je bilo oproščenih.

MOSKVA 19. Včeraj se je vršilo posve-tovanje voditeljev „Zvez 30. oktobra“ in vo-diteljev „Stranke mirnega obnovenja“. Zdi se, da se obe stranki združita, ker sta v prepornih vprašanjih pripravljene za kompromis.

BEROLIN 19. „Berliner Zeitung“ po-roča iz Petrograda, da je imela revolucijo-narna zarota, ki so jo odkrili, namen, med pogrebom Trepova pognati v zrak dvorno cer-kev v Peterhofu.

Trgovina.

Borzna poročila dne 19. septembra.

Tržaška borza.

Napoleoni K 19.07 — 19.10 —, angleške lire K — do —, London kratak termin K 240.05 — 240.30 Francija K 95.32 — 95.55, Italija K 95.27 — 95.50 —, italijanski bankovci K —, Nemčija K 117.45 — 117.70, nemški bankovci K —, avstrijska enotna renta K 98.90 — 99.20, ogrska krona renta K 94.70 — 95. —, italijanska renta K —, —, kreditne akcije K 667.50 — 669.50, državne železnice K 672. — 674. —, Lombardi K 168 — 170 —, Lloydove akcije K 755 — 765 —, srečke Tisa K 331.75 — 335.75, Kredit K 496 — do 483. —, Bodenredit 1889 K 302. — 310. —, Bo-denredit 1889 K 302. — 310. —, Turška K 160. — do 162. —, Srbske —, do —.

Dunajska borza ob 2. pop.

včeraj danes
Državni dolg v papirju 100.05 100. —
„ „ srebru 100.05 99.95
Avstrijska renta v zlatu 116.70 116.70
„ „ v kronah 99.21 99.10

Avstr. investicijska renta 3 1/2 %	88.90	88.90
Ogrska renta v zlatu 4 %	112.55	112.55
„ „ „ kronah 4 %	94.75	94.50
„ „ „ 3 1/2 %	84.35	84.25
Akcije nacionalne banke	1767. —	1768. —
Kreditne akcije	668.50	668.50
London, 10 Lstr.	239.95	240. —
100 državnih mark	117.45	117.42
20 mark	23.43	23.43
20 frankov	19.10	19.10
100 ital. lir	95.35	95.30
Cesarski cekini	11.31	11.31

Parizka in londonska borza.
Pariz: (Sklep.) — Francozka renta 96.77, italijanska renta —, španski exterior 96.72, akcije otomanske banke 674 —. Menjice na London 251.95.

(Dalje na 4. strani).

Tujci v hotelu „BALKAN“

Na novo so došli:
Zagar A., zaseb., LJUBLJANA; Smokwina V. trgovec, REKA; Dür J., zasebnik, ZAGREB; Rias-ner M., višji insp., DUNAJ; Irimer J., trg., BLEJ; Stanič R., trgovec, GORICA; Porges C., oficijal, PULA; Geisheg F., trgovec, SUSSENHEIM; Pe-lun C., zasebnik, ZAGREB; Hermann A., trgovec, BELJAK; Zöge pl. Manteuffel, zaseb., CANTANIA; Juch P., trgovec, ZAGREB; Devescovi M., trgovec, PULA; Ursing C., inženir, PRAGA; Zimmer H. asistent, HAIDA; Boben F., zaseb., SILBEREGG; Rubin H., trgovec, PRAGA; Kreinisch J., trgovec, LJUBLJANA; Meonese J., trgovec, ZATICA; Wild O., zasebnik, PREROV; Müller A., restauran-teur, PREROV; Ciera M., uradnik, TRŽIČ; Belsky St., GORICA; Kuhica J., zasebnik, ALTHOFEN; Wittig M., zasebnik, DUNAJ; Wachter, uradnik, DUNAJ; Kemperle F., zasebnik, ČESNICA; Rebeb E., odvetnik, DUNAJ; Podhajsky A., ofic., DUNAJ; Hassfurter F., posest., MERAN; Kunej, F., St. PE-TER; Herbat H., LJUBNO; Kučera J., uradnik, PRAGA; Lach B., zasebnik, DUNAJ; Haas E., inženir, DUNAJ; Barnege L., uradnik, DUNAJ; Puchleitner E., trgovec, GRADEC; Rusica J., urad-nik, GORICA; Petrik J., inženir, PRAGA.

Prodajalnica izgotovljenih oblek

z lastno krojaščnico.

ELISA LEVI

ulica Ponte della Fabbra štev. 2
in Trg Carlo Goldoni št. 7

Priporoča se cenjenim odjemalcem radi konkurenčnih cen in radi točno izvršenega dela izkušenega krojača.

MACHINE & Co.

Koncesijonirana pisarna za

trgovske informacije

in iztirjevanja

ulica Vincenzo Bellini št. 13.

Dopisniki vseh mestih sveta.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

se je povrnil in prevzel svoj ambulatorij

ulica Torre Bianca štev. 8

Ordinuje od 9-11 predp., 2-4 ure pop.

Telefon št. 1384.

JOSIP ROŽE

mizarski mojster

Trst, ulica Giulia štev. 8. Trst

izvršuje

vsakovrstna mizarska dela.

Posebno pa se priporoča slovenskim

konsumnim, posojilnim in drugim za-

vodom po deželi za nove stavbe.

Pariz: (Sklep) Avstrijske državne železnice — Lombardi 182. — unificirana turška renta 95.17 avstrijska zlata renta 100.05, ogrska 4% zlata renta 95.50, Landerbank 475. —, turške srečke 144.50, parizka banka 15.74, italijanske meridionalne akcije 8.01, akcije Rio Tinto 18.14 Vzdružna.

London: (Sklep) Konsolidirana dolga 86 1/2, srebrno 31 1/2, Lombardi 6 1/2, španska renta 95 1/2, italijanska renta 101 1/2, tržni diskont 4 1/2, menjice na Dunju —, Mlačna.

Tržna poročila 19. septembra. Budimpešta. Pšenica za okt. K 14.01 do K 14.06, za okt. K 12.18 do 12.20, oves za okt. od K 13.16 do 13.18, koruza za sept. 11.86 do 11.88.

Pšenica: ponudbe in posredstva srednje. — Prodaja: 30.000 met. stot., za 5 stotink nižje mirno. Vreme: preti dež.

Hamburg. (Sklep pop.) Kava Santos good average za september 37 1/2, za december 37 1/2, za marec 37 1/2, za maj 38. — Stalno. — Kava Rio navadna loco 37—40 navadna rečna 41—42 navadna dobra 43—44.

Hamburg. (Sklep). — Sladkor za september 19.50, za oktober 19.55, za november 19.05, za dec. 19.10, za januar 19.10, za februar 19.50. — Padajoče vsled vesti s Kube. — Vreme: lepo po dežju.

Havre. (Sklep) Kava Santos good average za tekoči mesec 46 1/2, za december 46 1/2. New-York. Kava Rio za bočice dobave: Stalno, nespremenjeno, do 5 stot. višje. — Prodaja: 4000 vreč.

London. Sladkor iz repe surov, 4 9 1/2, Sh. Stalno.

Pariz. Rž za tekoči mesec 16.50, za okt. 16.50, za nov.-februar 16.75, za januar-april 16.75 (mirno). — Pšenica za tekoči mesec 22.55, za okt. 22.70, za november-februar 22.90, za januar-april 23.15 (stalno). — Moka za tekoči mesec 29.85 za okt. 29.90, za november-februar 29.90, za jan.-april 29.85 (stalno). — Repično olje za tekoči mesec 67 1/2, za okt. 67 1/2, za november-december 66 1/2, za jan.-april 67. — (trdno). — Spirit za tekoči mesec 43 1/2, za okt. 41. —, za januar-april 41 1/2, za maj-avgust 42 1/2, (mirno). — Sladkor surov 88 1/2, do nov. 24. — 24. — (mirno). bel za tekoči mesec 27 1/2, za okt. 28 1/2, za okt.-januar 28 1/2, za januar-april 29 1/2, (stalno), rafiniran 60.—60.50. — Vreme: oblačno.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; mastnotiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Kdor izven Trsta pismeno naroči kak „MALI OGLAS“, naj pošlje denar v naprej, ker drugače ne bo njegov oglas objavljen če ni oseba poznana Upravi lista.

Tarifa je natisnjena na čelu „MALIH OGLASOV“ in vsako lahko prebrati, koliko mu je plačati s tem, da prešteje besede. Oglase treba nasloviti na „INERATNI ODDELEK“, Edinosti. Na vprašanja potem pisem bo dalj, „INERATNI ODDELEK“ informacije edino le, če bo pisnu priložena znamka za odgovor.

Mali dvorec v Skorkliji je na prodaj. Dvorec ima v pritličju: 1 sobo, kuhinjo, rušnico; v I. nadstropju: 2 sobi in kuhinjo; v II. nadst. tudi 2 sobi in kuhinjo, vse urejeno na novo, elegantno. Okoli dvorca je zemljišče (vrt z vodnjakom). Radi preselitve se dvorec proda za nizko ceno. 550

Hišica (soba in kuhinja) je na prodaj na Opčinah na cesti kraj Trnavaja. Kdor hoče lahko kupi tudi zemljišče kraj hiše. Cena 3000 K. Naslov pove „Ineratni oddelek Edinosti“. 1000

Gospodska hiša v tržaški okolici nova z lepim razgledom, ob glavni cesti, z vodo, zelo pripravna za gostilno ali drugo obrt se proda po ugodni ceni ali pa se zamenja s kako hišo v mestu ali z malim poselstvom v bližini mesta. Pojasnila pri „Ineratnem oddelku Edinosti“. 1100

Sodi od 100, 700 do 5000 hektolitrov so na prodaj v ulici Fontanone št. 15.

Išče se služkinja za hišna opravila. Imeti mora dobra spričevala. Plača po zmoglosti. Več se izve pri „Ineratnem oddelku Edinosti“.

Poljski salami poštni paket 5 kg. kron 9. Zelje moravsko 100 kg. kron 11. — Trgovci, naročite pri Ivanu Suban, ulica Vincenzo Bellini, urad 3—7 pop. 1061

Na prodaj je kmetijsko orodje kakor: vinske posode, vozovi in dr. Prodajalo, bo v nedeljo popoldne v Velikem Repnu, družina Krassnigg št. 19. 1059

Sveže čajno maslo K 2.50, navadno K 2.24, kuhano 2.60. Ulica Vincenzo Bellini 13, urad 3—7 pop. — Ivan Suban. 1060

Na prodaj so dve hiši z velikim vrtom, hlevom, mnogo sadja, v večjem trgu — na ugodni poziciji — pripraven za vsako obrt, ali pa za penzioniste — leži ob cesti. Cena K 20.000 — polovica lahko ostane vknjižena. Sedanje prihodke pri ne celji oddaji K 1200. Ponudbe na „Ineratni oddelek Edinosti“ pod „Dve hiši“. 955

Mala družina obstoječa iz treh oseb, išče malo stanovanje z vrtom, vodo, ako mogoče plin v ulicah Fabio Severo, Romagna, Commerciale, ali v Skorkliji blizu mesta. Podpisala bi se pogodba za več let in vzelo bi se tudi stanovanja v podnajem. Ponudbe, pismene ali ustne prejem „Ineratni oddelek Edinosti“ pod „Mala družina“. 888

Kdor ima na prodaj dvorec, pripraven za stanovanje treh rodbin, oziroma s 3 stanovanji, ne velikimi, z vrtom, vodo, po možnosti plinom, naj pismeno obvesti o podrobnostih pod „DVOREC 77“, oziroma naj pride osebno v „Ineratni oddelek Edinosti“. — Prednost imajo dvorci v Kolonji, sv. Ivanu, v bližini ulice Giulia, Boschetto, Rossetti. 999

Henr. Škrdla (ulica Raffineria št. 3). Tovarna sladčič, konfetur in kanditov. Zmerne cene. Pošiljkatve na deželo. 361

Pohištvo svetlo ali temno, se prodaja; popolne sobe in posamezni komadi. Izbera stolic. Cene, da se ni bati tekmovalja. Ulica Torrente 34, A. Gullich. 451

Sprejemem takoj za več časa krojaškega pomočnika v delo. Plača primerna in stalna. Fran Benčič, krojaški mojster, Kozina.

Slovenci! Podpirajmo

„Dijaško podporno društvo“ v Trstu

APNO Lodov. Bastiancig
ulica del Solitario 2
TELEFON št. 1654
edini zastopnik za Trst apnenice gospoda F. RESBERG-a (prej Vittori) v Solkanu in odlikovanih apnenic gosp. FAGANELLI & Co. v Mernem.

Krčma „Al Trifoglio“ (ulica Belvedere št. 7) Toči se istrsko, vipavsko in dalmatinsko vino. Dober kraški teran. Izvrstna kuhinja. Priporoča se sl. občinstvu Katarina Vatovec.

Proda se hiša v Barkovljah ob obrežju 2 minuti od tramvajске Stacije. Cena K 11.000. Poizvedbe — Humnik, ulica Valdivino 34, I. nadstropje. 1057

Iščem 18 do 20 letnega mladeniča za trgovico jestvin vešč slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. Fran Kocijančič, ulica Campanile 12. 1056

Pesredovalnica za

kupovanje in prodajanje hiš
V. EISELT
Ulica Torre Bianca št. 16, I. nadst. od 10.—12. predp. in od 4.—7. pop.

Preskrbuje kupovanja, prodajanja in vknjižbe. — Privole se prvo vknjižbe tudi za okolico in zunaj.

Carlo Vitez
Trst, Trg S. Carlo 2 — Uhod ul. del Arsenale

AUTORIZOVANA
mehanična delalnica

za inštalacije plina, vodovodov in električne razsvetljave.

Velika zaloga priprav za žarne luči na plin.

Tri dni v Milanu.

Pot iz Trsta tja in nazaj omnibus s postaje in na postajo v Milanu. Stanovanje v velikih hotelih »PARIZ« in »BUENOS AYRES«. Popolna hrana, trikrat na dan z vinom vred. — Svoboden vstop na razstavo vse dni. — II. razred kron 66.— vse vračunjeno. III. razred kron 55. Za nadaljno bivanje v Milanu kron 9 vsaki dan. Samo sobe v hotelih kron 2, 3, 4, 5 skupno s posteljo, postrežbo in razsvetljavo. Prijaviti se je

TRIESTE-OFFICE ulica San Giovanni št. 18
TELEFON 1473

POPOLNE TOVARNIŠKE NAPRAVE
za kakoršno koli industrijo

Zaloga sesaljk (pompe) in vsakovrstnih tehničnih predmetov

kakor

Trinelle za stroje in kotle, Klingerit, Pecolit, Asbest, Flocken, Graphit, trzmisijonalna jermena itd.

Tehnični urad **Giuseppe Montalbetti** Ulica Sanità 10.

Cene zmerne Telefon 1396 Cene zmerne

ZALOGA POHIŠTVA TOVARN

MIZARSKÉ ZADRUGE
v GORICI-SOLKAN

TRST VIA DEI RETTORI (ROSARIO)

PODRUŽNICE SPLJET REKA PALAČA MARENZI
TELEFON N°1631

Prvo primorsko podjetje za

prevažanje pohištva in spedijsko podjetje

RUDOLF EXNER - TRST

Telefona št. 347. - Via della Stazione št. 7. - Telefona št. 347

Filijalke v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

(Pohištvo predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse pruge.)

Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastna za to pripravljena suha skladišča.

Edini tržaški zavod za

ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROH „VACUM-CLEANER“.

Točna postrežba in nizke cene.

Restavracija „AURORA“

Velik koncert

originalno štajerske pevke, pesne in instrument. družbe

„D' Murtaler z' Graz“

Le nekoliko dni.

Ob 7. uri zvečer. V nedeljo koncert zjutraj

Originalni glasbeni proizvodi.

ALBERT BROSCHE

Trst ul. Sv. Antona 9. Trst.

Kožuhovinar in izdelovalec kap

odlikovan na razstavi v Trstu leta 1882.

Velika zaloga kožuhov in kap za vojake in civiliste

Izvršuje poprave hitro in za nizke cene; sprejema v shrambo zimske kožuhovine ter jamči za škodo

proizročeno po molitvi in po požaru.

Josip Gorjanc

krčmar v Gorici

na Kornu št. 3 v Attensovi palači

toči briska in furlanska vina

prve vrste in izvrstno pivo

postreže ob vsaki uri

z gorkimi in mrzlimi jedili

ima sobe za prenočišča.

Vse po zmernih cenah.

Priporoča svojo krčmo slavnemu občinstvu.

TRŽAŠKA PRALNICA
ulica Giovanni Boccaccio št. 4.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da otvorim dne 27. avgusta t. l. pod zgoraj omenjeno trgovsko

zavod za likanje na lesk.

Hitra postrežba, čista izvršitev.

Cene, kakoršnjih v Trstu še ni bilo.

• Likanje 1. vrste 20 stot. •
• „ „ „ 2. vrste 24 „ •
• „ „ „ 3. vrste 28 „ •
• „ „ „ 4. vrste 32 „ •
• „ „ „ 5. vrste 36 „ •
• „ „ „ 6. vrste 40 „ •
• „ „ „ 7. vrste 44 „ •
• „ „ „ 8. vrste 48 „ •
• „ „ „ 9. vrste 52 „ •
• „ „ „ 10. vrste 56 „ •
• Likanje in pranje naprsnikov 12 „ •

Priporočaje se na število naročbo, z 100% spoštovanjem

TRŽAŠKA PRALNICA
ulica Giovanni Boccaccio št. 4.

Kleparska delavnica
ARTURO PISCUR

TRST — ulica dell' Istituto št. 5

zvršuje vsakovrstno delo po nizkih cenah

Kuhinjska oprema

z kositra, emaila, in litena želenga; vrči za mleko.

Stavbena dela, kakor žlebi in cevi.

F. Pertot urar

TRST — ul. Poste nuove št. 9

priporoča velik izbor ur: Omega, Schaffhouse, Longines, Tavannes itd.

kakor tudi zlate, srebrne in kovinske ure za gospe. Izbor ur za blazno.

Sprejema popravilja po nizkih cenah.

Mario Giordani

operator kurjih očes — Specialist

Ambulator — CORSO št. 23, II. nadst. odprto od 8.—12. in od 1.—7. pop.

Zdravi hitro kurja očesa tudi zastarela po neki posebnih metodah, ki ne povzročajo nikakih bolečin. Zagotavlja ozdravljenje za raščeni nohtov tudi najzih je za ozdravljenje, jednostavno brez izvadka

Marijiva dezinfekcija. — Cene zmerne

Po zahtevi pride zdravnik na dom. Vsaka oseba, ki dobila navodilo higijeničnega ravnanja z nogami

ANTON SKERL

mehanič, zapriseženi zvedenec.

Trst - Carlo Goldonijev trg 11. - Trst

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Pach“

Napeljava in zaloga električnih zvončkov, ljuč in prodaja gramofonov, zono fonov in fonografov

Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna mehanična delavnica za popraviljanje šivalnih strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah.

TELEFON št. 1734.

KOLESA (BICIKLI)

Cleveland, Westfied, Columbia,

svetovnoznane znamke

modeli 1905

Kolesa Courier najnoveji sistem

13 kg, najfinejša oprava

Pneumatik prve vrste. Jamči se za dve leti. Modeli 1906

Cene zmerne.

FRANCESCO BEDNAR

Trst, ulica Ponterosso št. 4.

Velika zaloga koles (bicikljev)

Germania in Nazionale

koles na bencin (motociklet) RÖSSLER & JAUERNIG

pri kolesih in motocikletih potrebnih priblisk

mehanična delavnica in kolesarska šola

GIUSEPPE EGGER

TRST — Piazza della Caserma št. 3

•••••

Ivanka Doreghini

TRST. — Ul. Madonnina št. 8.

VELIKA ZALOGA

pohištva, manufaktur, ur, slik, zreal in tapetarij.

Popolne spalne in obedovalne sobe.

Moške obleke na izbero.

UGODNE CENE.

Prodaja proti takojšnjemu plačilu in tudi na obroke.

•••••